Ч. 245 (11.595). Львів, неділя 3. листопада 1929. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Найважніша книжка.

Львів, 2. листопада 1929.

Найважніша книжка! Яка? — спитає здивований читач. Не є це книжка для інтелігентської еліти, ані для пересічної інтелігенції, навіть не для широких кол тих, що вміють читати, але рідко коли беруть книжку до рук. Це невеличка книжка для широких мас тих, нещасливців, що як самі кажуть — є сліпі, незрячі, позбавлені спроможности при допомозі письма підтримувати зв'язок із своїми рідними, близькими і дальшими, із своїми земляками, з усім українським народом. Письмо, газета, книжка є тими засобами, що єднають нас в одно нерозривне ціле, в один суцільний національний організм, що звязують нас із нашою минувшиною, з нашими предками, що вясовують нам складні проблеми сучасности і закреслюють вигляди на майбутність.

Зі всіх винаходів, зі всіх досягнень людськости, винахід письма є найбільшим винаходом, бо він є ключем до всіх інших здобутків. Він відслонює нам скарби і тайни минулих віків, він розяснює нам питання сучасности, він творить доступ до джерел культури, до скарбів людського духа.

Культурний розвиток кожного народу супроводжається винищуванням, ліквідацією аальфабетизму. Чи треба вказувати, що розсіяний по всьому світі нарід, отже поставлений в можливо найгірші умовини, бо без території, без ґрунту, не лише тримається на поверхні життя, але і в значній мірі опановує світове господарство, світову культуру, тільки тому, що є народом освіченим, що майже не має анальфабетів. Великі народи світу тільки тому дійшли до небувалого розвитку своєї духової й матеріяльної культури, тільки тому стали не лише панами у власній хаті, але й опанували великі моря і континенти та покорили десятки і сотні міліонів анальфабетів, що були і є народами свідомими, освіченими, цивілізованими, культурними. І тепер ті великі, пануючі народи або втримують опанованих в сітях невіжества й темноти, або асимілюють їх при допомозі своєї культури, себто розкладають їх питомий світогляд, вбивають їхню окремішність, самобутність і волю, обезброюють їх у боротьбі за своє власне істнування, за своє життя і свій розвиток.

Кожний нарід, що хоче жити і бути здатним до поборювання життєвих супротивностей, мусить в першу чергу побороти в себе анальфабетизм, вирватися з обіймів темряви, прозріти, побачити життя у всіх його відмінах і переміннах, звязатися в одно нерозривне ціле із своїми братами і сестрами. Бо тільки письменна, просвічена і свідома людина може бути корисним членом громадянства. Непросвічена, неписьменна, темна людина є колодою і перепоною на шляху до кращого життя.

Всі народи, що у висліді світової війни найшлися в кращому становищі, що є в меншій або більшій мірі власновільними, повели боротьбу з неграмотністю, з темнотою, ліквідуючи в той спосіб основи рабства. Широка акція в тому напрямку відбувається в Чехословаччині (в Словаччині і на Закарпатті), в Югославії, в Польщі, (головно на польській національній території), на Радянській Україні в державних і громадських установах. Тільки в нас, на території західньої вітки українського народу, не тільки не покращало, але під деяким оглядом стало навіть гірше. Неписьменність паношиться по наших селах і містечках, а польська преса залюбки пише про нашу народню масу, як про „цемни люд", хоч в деяких околицях корінної Польщі (головно в Конґресівці) не лише не краще, але навіть гірше.

В своїх емансипаційних змаганнях мусимо почикати від азбуки і повести боротьбу з неграмотністю. *Це є перше і найважніше завдання.* І то тим більше, що неграмотність не лише обіймає наше старше покоління, але й молодше, що росло беззахистно і пів-дико підчас довгої і страшної війни. А навіть наймолодше покоління не все користає зі школи. Зновуж нинішня школа на нашій території нанівщо зводить науку української мови, української історії то-що. Стрічаємо навіть такі випадки, що вимагають для наших школярів катехизмів, друкованих латинкою, бо школярі зі спольонізованих (польських і т. зв. утраквістичних) шкіл уже не вміють читати по українськи. А що говорити про Холмщину, Підляша, Полісся і навіть Волинь?

Освітню роботу почнімо поборюванням неграмотности під кличем: *„Письменний навчи неписьменного!"* Поставмо собі засаду, що не сміє бути неписьменного українця до 40-го року життя. Зближується зимова пора. Використаймо її для боротьби з неграмотністю, запалімся святим вогнем боротьби з найбільшим нашим лихом нашого народу, киньмося до праці, яка не є ані важка, ані не вимагає великих вкладів! А ця неважка боротьба є одночасно найблагороднішою боротьбою.

Знаємо, що нам будуть вказувати на найрізноролніші перепони і можливо навіть заборони. Не виключуємо їх, але одночасно зазначуємо, що не є вони такі, щоби їх не можна було усунути і побороти. Коли не можна творити курсів для неграмотних чи збірних лекцій, то вчити письма по двох, по трьох. А цією боротьбою мусить занятися не лише міська й сільська інтеліґенція, але й інтеліґентне селянство та робітництво. Нехай тільки кожний письменний в зимових місяцях навчить одного неписьменного, то в короткому часі анальфабетизм буде зліквідований.

Т-во „Просвіта" видало минулого року буквар для неграмотних А. Домбровського „Рідне Слово" (в ціні 1.50 зол. за примірник) і методичний провідник до згаданого підручника (в ціні 1 зол. за прим.) в невеличкому — як на таку масову книжку — накладі 5.000 прим. Минув майже рік від видання підручника, а розійшлася його невеличка кількість. А хіба такий малий наклад не повинен бути вичерпаний протягом двох тижнів, колиб ми серіозно ставилися до цієї справи? Протягом одного року повинно бути чотири наклади цієї книжки і то не по 5.000 прим., але щонайменше по 50.000 прим.

Бесідовський про антисемітизм.

Антисемітизм серед робітників і комуністів. — Антисеміти на комун. верхах і в червоній армії. — Жидівська кольонізація.

У розмові зі співробітником російського жидівського журналу „Разсвет" висказав Бесідовський свої погляди на антисемітизм у СРСР. Бесідовський, як відомо, сам є жидом з походження і тому його думки про антисемітизм у СРСР набирають особливо цікавого характеру.

„Антисемітизм — казав дослівно Бесідовський — почав останніми часами ґрізно розростатись у СРСР. Він обняв дуже широкі робітничі та комуністичні круги. Держава веде енерґічну боротьбу з антисемітизмом із почуття самозбереження. У Москві, цілком слушно, бачать у жидофобській кампанії „псевдонім" протирадянського руху. Антисемітизм — це лінія найменшого опору для ворогів комуністичного режіму. Але боротьба, яку веде центральна влада з антисемітизмом, фатально безплодна, бо нинішній лівий курс обєктивно сприяє розвиткові і зростові цього руху. Успішна боротьба з антисемітизмом булаб можлива в умовинах хоч би відносної нормалізації життя; відновлення позицій кустаря-ремісника, приватного торговця і т. д. Це допомоглоб відвантаженню Москви й інших великих осередків від здеклясованої та вибитої з економічних позицій жидівської маси. Словом, коли політично радянська влада бореться з антисемітизмом, то економічно вона — передовсім наслідком лівого курсу — творить сприяючий підклад для дальшого його розвитку.

„Крім цього треба мати на увазі, що між відповідальними комуністичними діячами є немало завзятих антисемітів. Сталіна не можна назвати антисемітом. Але останніми часами і він почав настоювати на тому, щоби червону дипльоматію прочистити від жидів. Деякі комуністичні лідери всеж таки не важуться проявляти себе антисемітами. Завзятим жидофобом є народній комісар шляхів СРСР Рудзутак, якого, до речі, дехто вважає жидом. Ще більшим антисемітом є Буденний. Зрештою, чого можна вимагати від Буденного? Він — типічний чорносотенець. На становищі більшовицького достойника він цілком не змінив своєї ідеольоґії члена „союзу русскаго народа". Для характеристики тієї людини досить сказати, що він, у пяному стані, застрілив задля якоїсь дрібнички свою власну жінку. Яскравим антисемітом є і народній комісар військових справ в уряді СРСР Ворошилов. Дуже неприязні в тому відношенні є й інші видатні керманичі червоної армії, а саме: полковник С. С. Каменев, Тухачевський та інші. У звязку з цим антисемітизм запустив глибокі коріння в червоній армії. Після неласки Троцького, його наслідники докладно прочистили командний склад армії від жидів, при чім відповідальні чинники навіть не думали таїти, що жидів усувають зі становищ саме тому, що вони жиди. Буденний просто казав: „не треба нам жидів".

Щож відноситься до налагоджування більшовиками жидівського хліборобства, то Бесідовський заявив, що „між селянством поширилися поголоски, що радянський уряд рішив відібрати від селян на Україні та в Криму всі кращі землі і віддати їх жидам. Спочатку, як відомо, намічалось призначити землю для жидівської кольонізації також на північному Кавказі, але цей проєкт провалився, бо козаки просто заявили, що коли туди прийдуть жидівські кольоністи, то вони всіх їх виріжуть. На Україні та в Криму кольонізація теж стрічала багато перешкод з боку місцевої влади. Голова українського Виконкому Петровський явний антисеміт, всякими способами протиставився кольонізації жидів. Не менше завзято боровся з цим бувший голова кримського Виконкому Ібрагімов, недавно розстріляний. На Україні та в Криму жидівська кольонізація фактично припинилась. Початкові „планетарні" пляни відносно біробіджанської кольонізації наслідком несприяючих кліматичних та інших умов також прийшлося значно обмежити. Спершу говорили про те, щоби там оселити міліон жидівських кольоністів, потім зменшили цю цифру до пів міліона, а тепер говорять про сто тисяч. Але й та цифра значно перебільшена".

Про причини кольонізації деяких земель жидами Бесідовський каже, що грає тут ролю між іншим надія більшовиків одержати грошову підмогу багатих американських жидів на кольонізацію. Ця надія, як відомо, комуністів не завела.

На маргінесі повищих ревеляцій Бесідовського „Разсвет" між іншим пише: „Успішна боротьба з антисемітизмом у СРСР неможлива, бо більшовицький режім вже з самої своєї природи сприяє розвиткові антисемітизму. Жидівська кольонізація не може ніяк у поважних розмірах вирішити економічної проблеми жидівства, засудженого більшов. режімом на нужду та голодження. Сам плян кольонізації підхоплений цілковито не з ціллю допомогти масам. Цей плян є маневром для боротьби з сіонізмом і для здобуття політичних позицій СРСР в Америці. Всякі спроби добитися леґалізації сіонізму при більшовицькім режімі та припинити нагінку на національну культуру виявились безнадійними".

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 24. październi-
ka 1929 r. Sąd okręgowy XXIV wydział karny we Lwowie
w sprawie Pr. 379/29 na posiedzeniu niejawnem dnia 24
października 1929 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora
okręgowego postanawia w tymże Sądzie: a) zatwierdzić
po myśli przepisu z art 76 rozporządzenia Prezydenta
Rzeczypospolitej z dnia 10 maja 1927 poz. 398, sup.
Nr. 45 dokonane dnia 19 października 1929 r. przez Sta-
rostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie druku czasopisma
„Diło" Nr. 234 z dnia 20. października 1929 r. z powodu
że zamieszczony w tem czasopiśmie artykuł pod tyt.
„Z polskych spraw" w całości zawierającego w sobie zna-
miona występku z §. 300 uk i z art. 1. rozp. Prezydenta
Rzeczypospolitej z dnia 10.5 1927 poz. 399 z Rz. P. Nr. 45,
b) wydać po myśli przepisu z art 77. cytowanego rozporzą-
dzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma
drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzial-
nemu redaktorowi tegoż czasopisma nakaz, by orzeczenie
niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to
na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzia-
nych w art. 80 tegoż rozporządzenia.

Przewodniczący: J. Hawel wr. — Protokulant: Z. Kulczycki wr.

Za zgodność: Müller st. sekr.

На шкільні теми.

В справі української гуманістичної гімназії.

З початком вересня ц. р. внесли наші інтересовані родичі до шкільної Кураторії у Львові представлення в справі привернення гуманістичних відділів, які вже істнували, а від кількох років почали їх зносити, — а дальше в справі відкриття математично-природничих кляс при філіяльній гімназії (в Народнім Домі), яких у нас ще не було.

На це дістали родичі на днях слідуючу відповідь Кураторії:

„Признаючи мотиви, якими родичі учеників державної гімназії з українською (в оригіналі є „руською") мовою навчання у Львові узасаднили потребу зорганізування гуманістичних відділів при державній гімназії з українською мовою навчання у Львові — поясняю, що зогляду на спізнену пору та справа в цьому шкільному році не може бути актуальною. Прихиляючись до внесеної просьби, представлю у відповіднім часі Міністерству Освіти внесення в справі зорганізування в шкільнім році 1930-31, першої кляси як підбудови рівнорядних відділів гуманістичного типу при гімназії в українській мові завчання у Львові. Відкриття четвертої, пятої і шестої кляси в однім році згідно з бажанням родичів є неможливим, бо молодь вступаюча до гуманістичної гімназії мусить перейти (відбути) приготовання, яке набуде у відповідно зорганізованих клясах підбудови. Зорганізування рівнорядних математично природничих відділів при філії державної гімназії з українською мовою навчання у Львові не є в теперішніх умовинах до виконання, бо в будинку, в якім міститься філія державної гімназії з українською мовою навчання, брак місця на робітні, без яких математично-природнича гімназія не може істнувати. Куратор шкільного округа Іг. Питляковський. Ч. II. 14778/29., з 15. жовтня 1929."

Це рішення признає слушність нашим заходам щодо гуманістичних відділів і обіцює піддержати їх у міністерстві, але в дійсности не дає на довший час нічого. Для зрозуміння справи пригадаємо, що гуманістична гімназія складається з двох частин: з трьох перших кляс як підбудови школи, які є тільки поширеною народньою школою, і з пяти вищих кляс, котрі творять вже властиву гімназію. Кураторія схильна починати справу від 1-шої кляси підбудови, а наслідком цього одержалиб ми першу гімназійну клясу аж по чотирьох роках. Це відбувалось би ніби правильним ходом, але в дійсности проволікалоб на довго зреалізування властивої гімназії. Однак така проволока не булаб в наших обставинах конечна, а навіть виходилаб тепер численній нашій молоді на шкоду. Річ у тім, що в краю є багато вищих вселюдних шкіл (з 5, 6 і 7 клясою), т. зв. виділових, котрі заступають вповні згадану підбудову в гуманістичній гімназії. З тих шкіл користає місцеве населення, приготовляє в них своїх синів дешевим коштом до прямого вступу в 4-ту гуманістичну клясу. Виходить з того, що для значної частини нашого громадянства та її дітей є так звана підбудова в самій гімназії непотрібна. Наша краєва молодь марнувалася би проте через три роки; а суспільність, не маючи для неї відповідної науки, поносила би через те поважну школу.

По нашій думці Кураторія може підтримати правильне отворення школи, починаючи від 1-шої кляси. Однак інтересовані родичі, котрі користають з місцевих вищих вселюдних кляс, повинніб таки старатися в міністерстві за рівночасне відкриття для їх дітей також 4-ої кляси, як властивої гімназії. Таким чином мала би і та молодь, що виходить тепер з виділових шкіл, змогу вже тепер користати з гуманістичної гімназії.

Щодо математично-природничих відділів, то Кураторія твердить, що їх відкриття є неможливе, а то через недостачу приміщення і т. д. На це замітимо, що коли для польської суспільности істнують в державі такі численні школи того типу, то повинна найтись і для 7 міліонів українського населення хочби одна така школа. І про це повинніб родичі старатись у міністерстві. Відповідне приміщення для школи і заспокоєння всіх її потреб — булоб уже річею шкільної влади. — *Батько.*

Біржева катастрофа в Ню Иорку.

„Н. Фр. Прессе" повідомляє з Нового Йорку, що хоч великі новойорські банки доложили всіх зусиль в напрямку поправи курсу біржевих акцій, то дня 29. ц. м. біржева катастрофа була така велика, якої ще не було ніколи. В останніх днях продано небувалу досі кількість акцій, бо аж 16,410.000. Упадок промислових цінностей виносить пересічно 3062 долярів. Всі зусилля припинити катастрофу не вдалися тому, що дрібні біржеві спекулянти зовсім зруйновані в цій біржевій кризі, а великі спекулянти не були в силі покрити навіть 25 прц. втрат і примусова продаж акцій мусить відбуватись далі. Також у Льондоні та Амстердамі на біржі панує паніка. Від початку кризи біржеві папери впали на 50 міліярдів долярів. Кількість осіб, що були в цій катастрофі фінансово зруйновані, ще не обчислена, але новойорська преса трактує цю біржеву крізу, як велику катастрофу цілого народу.

Престольна промова короля Болгарії.

Зі Софії повідомляють, що на останній сесії болгарського собранія король Борис виголосив престольну промову, в якій підкреслив добрі та мирові тенденції болгарської політики супроти своїх сусідів. Король висловив надію, що мирова політика болгарів причиниться до економічного розвитку їх держави та що великі держави Европи зрозуміють добру волю болгарського народу і допоможуть Болгарії піднятися із повоєнної фінансової руїни.

Чехословаччина дістане пристань.

В Гамбурзі розпочалися наради міжнародньої комісії для виконання 364 точки версальської умови, що признала Чехословаччині право покористовуватись для своїх торговельних цілей пристанею в Гамбурзі.

В цій справі мають ще відбутись переговори між урядом ЧСР та урядом Німеччини, як це було постановлено у версальській умові.

ЕДҐАР АЛЛАН ПО.

Убийство на вулиці Морґ.

(Продовження.)

Невдовзі після цього ми переглядали якесь вечірнє видання „Gazette des Tribunaux", і там отака замітка звернула на себе нашу увагу:

„НЕЗВИЧАЙНЕ УБИЙСТВО

Цього ранку, десь о третій годині, мешканців дільниці Сен-Рок збудили страшні крики, що виходили, видно, з четвертоого поверху одного будинку на вулиці Морг; про цей будинок було відомо, що його займає увесь одна дама Л'Еспане з дочкою Камілою Л'Еспане. Після деякої загайки—поки даремне пробовано ввійти до будинку звичайним способом — двері розчинено ломом, і восьмеро чи десятеро із сусідів зайшли в середину з двома жандармами. На той час крики ущухли, та як тільки цей гурт вушив на перший перехід сходів, почулося два або й більше голосів, наче з горішньої частини будинку; вони, здавалось, палко спречалися між собою. Коли гурт дійшов другої площадки, ці звуки також перестали, і стало зовсім спокійно. Гурт розділився і люди поспішилися по всіх кімнатах. Зайшовши до великого заднього покою в четвертому поверсі (його двері, замкнені із середини на ключ, відчинено силою), їм явилось видовище, що вразило кожного не тільки страхом, але не менш і здивуванням.

У кімнаті панувало дике безладдя, меблі геть побито і порозкидувано. В цій кімнаті стояло одне тільки ліжко; постіль із нього стягнуто і кинуто посередині, долі. На стільці — бритва, зрошена кровю. На ватрані дви чи три довгі і грубі пасма сивого людського волосся, теж заплямлені кровю, і немов би висмикнуті з корінням. Долі знайдено чотири наполеони*), топазові ковтки, три великі срібні ложки, три менші з альжирського металу та дві торбинки, а в них коло чотирьох тисяч франків золотом. Шухляди в бюрку, що стояло в кутку, відкриті, і їх, очевидно, пограбовано, хоч багато річей таки залишилося в них. Малий залізний сейф знайдено під постілю (не під ліжком), відімкнений, і ключ був залишений у замку. В цьому сейфі не знайдено нічого, окрім кількох старих листів та інших неважних паперів.

Мадам Л'Еспане не видно було й сліду; та що на ватрані побачено забагато сажі, люди взялися шукати в димарі, і звідти витягнули (страх сказати!) труп дочки, сторч головою, далеко затиснутий у вузький отвір. Тіло було зовсім тепле. При огляді на тілі знайдено багато шрамів, безперечно, спричинених тим, що його з такою силою пхали в комин та добували звідти. На лиці знайдено багато глибоких дряпин, а на горлянці — темні синці та глибокі слідй мов від нігтів — ніби покійну задушено.

Пильно обшукавши кожну частину будинку і нічого більше не знайшовши, люди направились у малий забрукований двір поза домом. Там лежав труп старої пані; голову з неї так начисто відтяли, що при спробі підняти тіло вона геть одпала. Тіло, як і голова, було страшно покалічене — голова так сильно, що в ній ледве лишилася якась людська подоба.

До цієї жахливої таємниці поки-що, як гадаємо, немає жадного ключа".

*) Золота монета на 20 франків. Пер.

Другого дня газета містила такі додаткові відомості:

„Траґедія на вулиці Морґ. В звязку з цією незвичайною і жахливою справою допитувано багато людей, але нічого такого не розвідано, що могло би освітлити її. Ми подаємо нижче весь матеріял, добутий від свідків.

Поліна Дюбур — прачка. Свідчить, що вона знала обі забиті протягом трьох років, праввши на них весь цей час. Стара дама з дочкою жили наче в злагоді — дуже приязні були між собою. Щедро платили. Не може нічого сказати про їхній спосіб життя та засоби прожитку. Думає, що пані Л. заробляє ворожінням. Про неї говорено, що має ощадности. Зроду не стрічала нікого в домі, коли приходила по білизну та відносила її. Була певна, що вони не мають служниці. По всьому домі ніякиx меблів не було, крім четвертого поверху.

Пер Моро — торгує тютюном. Свідчить, що він протягом чотирьох років постачав звичайно старій дамі малими партіями тютюн та табаку для нюхання. Народився в сусідстві і весь весь вік тут жив. Покійниця із дочкою займала будинок, де знайдено трупи, більше як шість років. Раніше тут проживав ювелір і горішні кімнати здавав пожильцям. Будинок був власністю дами. І вона була невдоволена поведінкою ювеліра — що він недобре беріг лад у будинку. Сама дама від старости вже здитиніла. Дочку свідок бачив яких пять чи шість разів за шість років. Обоє жили надзвичайно віллюдно — казали, ніби мають гроші. Чув по сусідах, що дама Л. — ворожка; не давав цьому віри. Зроду не бачив, щоб хто заходив у двері, окрім старої дами із дочкою, раз чи два портієр, а лікар, вісім чи десять разів.

(Продовження буде.)

Sąd grodzki miejski Oddz. XXXIII. karny we Lwowie, dnia 24. października 1929. U XXXIII. 603/29. **Odpis.** W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej Sąd grodzki miejski Oddz. XXXIII karny we Lwowie przez sędziego okręgowego Młynarskiego w obecności protokolanta Szporluka po przeprowadzeniu rozprawy głównej dnia 16. października 1929. we Lwowie przeciw osk. I) Wasylowi Mudryjowi i osk. II) Osypowi Bodnarowiczowi na skutek oskarżenia Prokuratora o wyst. z art. 1 ust. 1 i 3 rozp. z dnia 10/5. 1927. Nr. 45. poz. 399. Dz. U. R. p. popełniony w ten sposób, że osk. I) w czerwcu 1929. we Lwowie jako odpowiedzialny redaktor czasopisma „Diło” w Nr. 136 tegoż czasopisma z dnia 21. czerwca 1929. na stronie 2 w art. p. t. „Interwencji w sprawi rozkopuwaniu strileckych mohył w Potutorach, zaś osk. ad II) w tym samym czasie i miejscu jako odpowiedzialny redaktor czasopisma „Nowyj Czas” dnia 21. czerwca 1929. Nr. 70 (679) na stronie 5 w art. pt. „Szczo bude z strileckymy mohyłamy na Łysoni” rozpowszechniali świadomie drukiem o działalności Władz Państwowych a mianowicie Policji Państwowej wiadomości nieprawdziwe i pokręcone, a mogące przynieść szkodę Państwu i wywołać niepokój publiczny wydał 16. października we Lwowie następujący **wyrok:** Osk. I) Wasyl Mudryj ur. 10/3. 1893 w Oknie ad Skałat, rel. gr. kat. syn Mikołaja i Rozalji, żonaty, czyta i pisze, bez majątku, nie karany, odpowiedzialny redaktor czasopisma Diło zam. we Lwowie Rynek 10. i Osk. II) Osypa Bodnarowicza, syna Prokopa i Pauliny, rel. gr. kat. czyta i pisze, bez majątku, niekarany, odpowiedzialny redaktor czasopisma „Nowyj Czas” zam. we Lwowie ul. Listopada 3 winni są, że: a to osk. ad I), że w czerwcu 1929. we Lwowie odpowiedzialny redaktor czasopisma „Diło” w Nr. 136 tegoż czasopisma z dnia 21. czerwca 1929. na stronie 2 w art. pt. „Interwencja w sprawi rozkopuwania strileckych mohył w Potutorach” zaś osk. ad II) w tym samym czasie i miejscu jako odpowiedzialny redaktor czasopisma „Nowyj Czas” z dnia 21. czerwca 1929. w Nr. 70 (679) na stronie 5 w art. pt. „Szczo bude z strileckymy mohyłamy na Łysoni” rozpowszechniali wskutek niedbalstwa drukiem o działalności Władz Państwowych, a mianowicie Policji Państwowej wiadomości nieprawdziwe i przekręcone, a mogące przynieść szkodę państwu i wywołać niepokój publiczny. Czynem tym obaj oskarzeni dopuścili się występku z art. 2 rozp. z dnia 10/5. 1927. Nr. 45. poz. 399. Dz. U. R. P. i za to się ich zasądza po myśli art. 2 rozp. z dnia 10/5. 1927. Nr. 45. poz. 399. Dz. U. R. P. przy zastosowaniu § 266 uk. na grzywnę po 50 zł. którą w razie nieściągalności zastąpi kara aresztu zwykłego po 2 dni oraz po myśli art. 62 ust. z dnia 18/3. 1924. Nr. 28. poz. 284. Dz. U. R. P. na ponoszenie kosztów sądowych w kwocie po 5 zł. i po myśli art. 558 k. p. k. na ponoszenie kosztów postępowania karnego. Zarazem orzeka się po myśli art. 38 i 81 rozp. z dnia 10/5. 1927. Nr. 45. rozp. 398. Dz. U. R. P. konfiskatę czasopisma „Diło” Nr. 136 z dnia 21. czerwca 1929. i czasopisma „Nowyj Czas” Nr. 70 (679) z dnia 21. czerwca 1929. co do których zarządzono po myśli art. 41. rozp. z dnia 10/5. 1927. Dz. U. R. P. Nr. 398. po uprawomocnieniu się tego wyroku wydane zostaną. Młynarski w. r. Szporluk w. r. Za zgodność (podpis nieczytelny). — Sąd grodzki miejski Oddz. XXXIII karny we Lwowie, dnia 24. października 1929. U XXXIII 603/29. Przesyła się Redakcji czasopisma „Diło” we Lwowie do ogłoszenia powyższego wyroku. Młynarski.

Sąd grodzki miejski Oddz. XXXIII karny we Lwowie, dnia 23. października 1929. U XXXIII 597/29. **Odpis.** W imieniu Rzeczypospolitej polskiej Oddz. XIII karny we Lwowie przez Sędziego okręgowego Młynarskiego w obecności protokolanta Szporlika po przeprowadzeniu rozprawy głównej dnia 23. października 1929. we Lwowie przeciw Aleksandrowi Kostykowi na skutek oskarżenia Prokuratora o wyst. z art. 1 ust. 1 i 2 rozp. z dnia 10/5. 1927. Dz. U. R. P. Nr. 45. poz. 399 popełniony w ten sposób, że jako odpowiedzialny redaktor czasopisma „Diło” umieścił w Nr. 148 z dnia 6. lipca 1929. art. p. t. „Z organizacyjnoho ruchu” przez co rozszerzał świadomie nieprawdziwe wiadomości mogące przynieść szkodę państwu wydał dnia 23. października 1929. we Lwowie następujący **wyrok:** Osk. Aleksander Kostyk ur. 13/10. 1892 w Przemyślu, syn Andrzeja i Olimpji, rel. gr. kat. wolny, odpowiedzialny redaktor czasopisma „Diło” czyta i pisze, bez majątku, zam. we Lwowie ul. Ziemiałkowskiego 14, niekarany jest winien, że w lipcu 1929. we Lwowie jako odpowiedzialny redaktor czasopisma „Diło” umieścił w Nr. 148 czasopisma „Diło” z dnia 6. lipca 1929. art. p. t. „Z organizacyjnoho ruchu”, przez co rozszerzał wskutek niedbalstwa nieprawdziwe a mogące przynieść szkodę Państwu. Czynem tym dopuścił się osk. występku z art. 2 rozp. z 10/5. 1927. Dz. U. R. P. Nr. 45. poz. 399 i za to się go zasądza po myśli art. 2. rozp. z dnia 10/5. 1927. Dz. U. R. P. Nr. 45. poz. 399. przy zastosowaniu § 266 uk. na karę grzywną w kwocie 50 zł. którą w razie nieściągalności zastąpi kara aresztu zwykłego przez 2 dni oraz na ponoszenie kosztów sądowych w kwocie 5 zł. po myśli art. 62 ust. z 18/3. 1924. Dz. U. R. P. Nr. 28. poz. 284. a po myśli art. 558 Kpk. na ponoszenie kosztów postępowania karnego. Zarazem orzeka się konfiskatę Nr. 184 czasopisma „Diło” z dnia 6. lipca 1929. po myśli art. 38 i 81 rozp. z dnia 10/5. 1927. Dz. U. R. P. Nr. 47. poz. 398. co do której zarządzenie przepisane art. 41 rozp. z dnia 10/5. 1927. Dz. U. R. P. Nr. 47. poz. 398. po uprawomocnieniu się wyroku wydane zostaną. Młynarski w. r. Szporluk w. r. Za zgodność (podpis nieczytelny). Sąd grodzki miejski Oddz. XXXIII karny we Lwowie dnia 28. października 1929. U XXXIII 597/29. Przesyła się Redakcji czasopisma „Diło” we Lwowie do ogłoszenia powyższego wyroku. Młynarski.

М. РУДНИЦЬКИЙ.

Між німою і тоновою фільмою.

(З нагоди першої вистави тонової фільми „Чотирох чортів“ у кіні „Паляс“ у Львові.)

Це була святочна хвилина. Вона нагадувала переживання з давніх літ, коли ми вперше бачили фільму — ворушкі сірі тіни на білій стіні, потім непохожі на колірові образки маґічної ліхтарні. Вони були німі, але жили.

Вчора після довгих літ якнайближчих взаємин з німими постатями, ми мали почути їхню мову. Неодин ішов на цю зустріч з хмаринкою меланхолії. Так на дні душі інколи жалкуємо, коли після довгої виміни німих поглядів і доторків маємо почути від тої, яку кохаємо голосне признання. „Навіщо казати про те, що й так розумію?“ ...

Німа фільма навчила нас розуміти найскладніші переживання без сповіди її учасників. Вони дратують нас, коли говорять багато, хоча би це були слова з найчистішої поезії. Входячи до кіна, ми втікаємо перед гомоном буденщини і... всіх винаходів сучасности. Торохтіння трамваїв, дзеленькотіння телефонів, гуд авт, шум пропелерів, свист сиґналів, ворчання машин у найкращій фабриці, сотні звуків великоміської вулиці — все це може сповняти нас гордощами, що живемо в добі такої розвиненої техніки, але ми маємо цього всього досить. Кіно є для нас святинею мовчанки. Усі звуки зовнішнього світа мають там злитись в одну гармонію — в музику.

Музика єдине мистецтво, що є чистим твором людського генія, бо не потребує для перевірки своєї вартости пересіровати його з природою.

Ми зжились з німою фільмою, мов з театром і не питаємо, в якій мірі вони обоє є відбиттям життя. Факт, що люди кохають, сповідаються перед собою, борються і терплять без слів є для нас таким-же природним як те, що кімната в театрі має тільки три стіни і що герої сходячи зі сцени перестають жити за кулісами аж до хвилини, коли знову вернуться на сцену. Таких умовностей має кожний рід мистецтва чимало і ми приняли їх несвідомо під впливом своєрідної сили, якою кожний із них творить інакшу оману дійсности — якоїсь уявленої дійсности.

Нові здобутки техніки перетворювали театр не завсіди тому, щоби змінити силу його чару. Гра актора між звичайними трьома сірими стінами може поривати нас надалі, як і в добі, коли сцена не могла зміняти обстановки миттю при помочі штудерних машин. Нова техніка прийшла часто тільки в допомогу директорам театру.

Ідея зєднати німу фільму з ідеальним грамофоном зродилась у першій мірі як технічний здобуток, а не артистичний. Німа фільма нікого не знудила і не давала познак, що пора її оживити. Та коли винахід став фактом — глядач став одночасно слухачем і мав перед собою нову форму театру.

Ніхто із нас не в силі нині вповні здати собі справи, як виглядатиме завтрішня тонова фільма. Та, що прийшла до нас — перерібка з премгарної новелі Банґа „Чотири чорти“ має ще в собі всі атрибути німої: первісно вона була німою і щойно згодом розбили її на 15 сцен, щоби її „сфільмотонувати“. Вона є в такому відношенні до останніх тонових фільм в Америці, як перші німі фільми до сучасних. А проте для публики, що гляділа на неї як на німу, прийшов момент радісного подиву, коли стук льокая в двері почувся як справжній стук. Це був подив для нового здобутку техніки.

Можемо вірити заявам поважних знавців кінематографії зпоза океану, що в Америці й для англьо-саських країн тонова фільма стала вже єдиною кіновою царівною. Для країн, що не можуть розуміти мови фільм вироблених на чужині, німа фільма буде ще довго єдиною дорогою.

Новий здобуток кінематографії має цілу низку питань, над якими надалі працює техніка. Післа сірої фільми прийде колірова, наближена до наших дійсних зорових вражінь; постаті фільми наближаться до природної величини живих; камера стане на місці людського ока, а мікрофон відограє ролю нашого вуха, себто фільма передасть усе, що бачимо і чуємо в даній моменті. Додайте до цього, що постаті матимуть трьохвимірний обєм, мов актори на сцені.

З усіх цих здобутків хвилює нас нині одно питання: мови. Німа фільма затерла різниці державних і національних кордонів і стала наймогутнішим засобом міжнародніх взаємин, супроти яких Ліґа Націй, усі Пан-Европи і радіо є лише безсилими спробами. У найбільше екзотичній картині з невідомої нам країни усякий глядач виходив таємну мову вчинків переданих порухами. Кожний підкладав під ті самі жести різні почування; не кожний виходив схвильований тими самими моментами, дарма, що закінчення часто й тенденція фільми було така виразне як часописна облва.

Мовна фільма не дає нам доспівувати в собі повного змісту проймаючої картини. Перш за все вона нагадує нам національність дієвих осіб — часто, надто часто невірно. До якої національности належать акробати змальовані Банґом? „Фотоґенічне“ лице, ідеальна стать героя не завсіди йде в парі з прикметами його голосу. Мистці руху, що весь світ своїх внутрішніх переживань уміють передавати одною рискою злипених губ, долонею проведеною по чолі — можуть уже не придумувати таких простих — чи може таких складних? — засобів. Вони можуть попросту сказати, що відчувають.

Ця одна нова спроможність: природне слово змінює всі дотеперішні умовности кінового мистецтва і всі його майбутні можливости. Уявіть собі, що питання мови не грає тут першорядної ролі і що ми зможемо діставати вдоволь тонових премарних українських фільм, які заступлять нам світову продукцію. Чи й тоді голосний текст переданий до порухів живих тіней засобом збільшить силу вражіння бачених нами трагедій чи комедій?

Свято 1. листопада у Львові.

Не зважаючи на крайно несприятливі обставини і на відсутність повідомлень на мурах міста про богослуження в церквах, як це було що-року, свято 1. листопада у Львові пройшло і в ц. р. імпозантно. І в церкві Преображенскій перед полуднем, і в церкві св. Юра пополудні явилися тисячні маси українського населення міста Львова, щоб помянути разом думками ще таке недавне величне минуле і поклонитися тіням поляглих.

В битком заповненій церкві Преображення Госп. відправив торжественну Службу Божу єпископ Будка в окруженні численного духовенства. Співав дуже гарно хор з Жовківської дільниці. Богослуження закінчено відспіванням многоліттєя і гимну „Боже великий, єдиний".

В тому самому часі відправив торжественну Службу Божу в церкві св. Юра о. прелат. Войнаровський теж в асисті духовенства. Богослуження закінчено теж многоліттєм і тим самим гимном.

Панахида за поляглих в церкві св. Юра стягнула в 5. год. таку масу народу, що вона заповнила битком не тільки церкву, але й ціле велике подвіря. Знавці оцінювали число учасників, що майже всі мали жовто-блакитні знаки, на 5—6.000. До панахиди біля уставленої на середині церкви могили, довкола якої почесну сторожу творили пластуни, стануло все львівське духовенство під проводом еп. Будки. Глибоко продуману промову-проповідь виголосив о. прал. Куницький. Співав чудово хор „Сурма", що закінчив свято трогаючо-безсмертним „Вічная память". По виході з церкви заінтонували зібрані маси народу національний гимн, а потім проспівали низку стрілецьких пісень і розійшлися спокійно домів. Сконсигнована сильно поліція не мала притоки до інтервенції.

Святочне засідання в УНДО.

В пятницю в год. 12. в полудне відбулося в домівці Українського Національно-Демократичного Обєднання з нагоди листоп. роковин святочне засідання присутних у Львові членів Центрального Комітету, послів, сенаторів і запрошених членів партії. Засідання відкрив о. прал. Куницький. Короткий реферат з нагоди листопадових роковин виголосив ред В. Мудрий.

Поворот Мекдональда.

Дня 1. листопада вернув із Америки до Ліверпулю прем. Мекдональд.

Засідання сойму не відбулося.

Офіцери в соймі. — Розмова марш. Пілсудського з марш. Дашинським. — Інтервенція през. Мосціцького.

Засідання сойму мало початися в четвер 31. жовтня в 4. год. Перед 4. год. прийшло до сойм. вестибулю стокількадесять польських офіцерів, у повнім однострою.

Пять хвиль перед 4. год. прийшов до сойму марш. Пілсудський із заст. шефа адміністрації ген. Зажицького та шефа кабінету мін-ства військ. справ полк. Беком. Офіцери віддали честь по військовому, на що марш. Пілсудський відповів і пішов до мін. кабінету. Офіцери остали в вестибулі.

Коли марш. Дашинський одержав вістку, що в соймі є офіцери, поручив директорові сойм. канцелярії Помикальському, щоби сказав офіцерам кинути сойм. Інтервенція дир. Помикальського була безуспішна. Марш. Дашинський запросив до себе мін. вн. справ Складковського та просив його, аби вплинув на офіцерів, щоби забралися зі сойму. Мін. Складковський відповів, що офіцери чуються ображені невідповідними увагами марш. сторожі і невідомих цив. людей. Офіцери сказали, що прийшли до сойму, щоби утворити шпалір для марш. Пілсудського, а сойму не покинуть.

Марш. Дашинський скликав засідання голов сойм. клюбів і повідомив, що засідання сойму не отворить, поки офіцери не вийдуть із сойму. Становище марш. Дашинського одобрили всі сойм. партії, за виїмкою ББ. (заступленого пос. Радзівілом) і Звйонзку Хлопского (пос. Стапінського).

Після того засідання марш. Дашинський письмом повідомив през. Мосціцького, що до сойму прийшло більше ніж 90 озброєних офіцерів, відмовилися кинути сойм і остають побіч салі засідань.

Посли розійшлися по кульоарах, за ними журналісти, лише публика остала. В год. 5. марш. Пілсудський з мін. Складковським і полк. Беком кинув мін. апартамент і пішов у канцелярію марш. Дашинськ. Про розмову марш. Пілсудського з марш. Дашинським подають інакші реляції санаційні кола, а інакше кола, близькі до марш. Дашинського. У колах, близьких до санації, кажуть, що як марш. Пілсудський прийшов у кабінет марш. Дашинського, марш. Дашинський попросив марш. Пілсудського, щоби мін. Складковський та полк. Бек вийшли, бо він хоче особисто розмовляти з марш. Пілсудським. Марш. Пілсудський відповів, що хоче, щоби вони остали як свідки розмови. На запит марш. Пілсудського чому не отвирає засідання сойму, марш. Д. відповів: Під багнетами та шаблями сойм не може радити.

Секретаріят марш. сойму оголосив обширний комунікат про події. М. і. в комунікаті сказано, що марш. Пілсудський зажадав від марш. Дашинського, щоби отворив сойм, неотворення назвав гецою та спитав відки марш. Д. знає, що офіцери озброєні і т. д. Марш. Д. відповів, що марш. Пілс. є його гість і на його обиду як господар не може відповісти обидами.

Марш. П.: Я тут офіціяльно. Марш. Д.: Я також офіціяльно. Марш. П.: Чи це ваше останнє слово? Марш. Д.: Так, так, під шаблями та револьверами не отворю засідання. Опісля марш. Пілс. пішов до замку та здав звіт президентові держави про події. Небаром адютант през. Мосціцького привіз марш. Дашинському письмо без контрасигнати. В письмі цьому повідомляє през. Мосціцький, що саме тепер є в нього марш. Пілсудський. Реляція марш. Пілсудського суперечна з реляцією марш. Дашинського. Тому през. Мосціцький, у неприсутности премієра і марш. Дашинського не може заняти якесь становище. Радить відложити засідання на інший день задля вияснення справи.

Тепер марш. Дашинський скликав конвент сеніорів для устійнення дальшої тактики і для заняття становища до письма президента держави. Засідання голов клюбів ухвалило відложити засідання сойму. Опозиційні клюби зажадали, щоби марш. Дашинський оголосив рішення конвенту сеніорів і з сойм. трибуни. Представник клюбу ББ. пос. Радзівіл сказав, що ББ не противиться відложенню засідання сойму, коли би марш. Дашинський постанову засідання голов клюбів оголосив із сойм. трибуни, тоді представник ББ. забере голос у соймі.

Тому постановили письменно повідомити послів про відложення засідання сойму з причини, що стокількадесять озброєних офіцерів не послухало дворазового приказу та не вийшли зі сойму.

Щойно в год. 7.30 веч. офіцери кинули сойм. З клюбу ББ принесли офіцерам крісла, щоби собі спічнули.

В год. 8.30 марш. Дашинський вислав письмо до през. держави про відложення першого засідання сойму.

Пятниця не принесла ніякого вияснення в положенні. Думають, що щойно після повороту през. Мосціцького зі Спали положення вияснится. Президент 2. листопада вертає зі Спали а 3. буде в Кельцах на відслоненні памятника Незалежности. В парл. колах сподіються, що засідання сойму буде в понеділок або у вівторок.

У пятницю передпол. відбувалася, як у задушний день на збічах варш. цитаделі маніфестація ППС. у честь розстріляних поляків за царських часів. У маніфестації взяло участь около 3.000 робітників. Коли маніфестанти вертали, поліція візвала їх розійтися. Соц. пос. Прагера і Дібоа потурбували так, що їх відвезли на рат. стацію.

Арештували вбивницю д-ра Телішевського.

Поліція на основі документів, найдених у вбитого д-ра Телішевського, ствердила, що він віддавна вдержував взаємини з [illegible]кою д-р Марією Мацьківною. Тому теж поліція перевела ревізію в її мешканні в Ринку під ч. 42 (де жила в свого батька шлюсаря). Мацьківна спочатку не признавалася до вбивства. Щойно пізніше призналася, що вбила д-ра Т. тому, що не хотів із нею женитися, хоч обіцяв їй. Безпосередньою причиною до вбивства д-ра Телішевського було, що він обійшовся підчас останньої стрічі з нею дуже брутально. (Мацьківна каже, що вийшла, щоби жадати від д-ра Телішевського звороту її листів). А саме крикнув до неї: „Марш! Вступися від мене. Не хочу знати тебе!" Схвильована вистрілила до д-ра Телішевського з револьверу, який здавна все мала при собі.

Кровавий конґрес УСДП.

На 1. листопада скликано до льокалю „Праці" (Ринок 8) конгрес українських професійних союзів. Перед нарадами вдерлося на салю 150 членів Сельроба-лівиці з пос. Вальницьким і Хамом і счинили бучу і стали демолювати уладження. За ними ввійшла поліція, щоби опорожнити салю. Прийшло до сутички з поліцією. Було ранених около 20 сельробівців і 3 поліцаїв. Поліція арештувала 16 осіб. Пізніше делегати УСДП. зібралися в льокалі при вул. Оссолінських 10 і тут почалися наради за запрошеннями. І тут явилася поліція та розвязала наради.

Клементель зрікся місії.

Тардіє творить уряд.

Клементель зрікся місії утворення кабінету. През. Думерґ поручив Тардіє місію утворення кабінету. Бріян обіцяв узяти участь в кабінеті.

Зі спортового життя.

Гасмонея—Україна.

Змагання цих дружин відбудуться в неділю 3. ц. м. в год. 11. передпол. на грищі Цитаделі.

Лігові змагання.

Краків: Краковія—Чорні: 8:0 (2:0).
Катовиці: Погонь—Рух 3:1 (2:0).

За вхід до Ліги.

Львів: Лехія—Вперед (Ліпіни) 3:1 (3:1).
Варшава: Змагання Мерімонт—ЛТТС не відбулися з причини непогоди.

НОВИНКИ

— **Львівська хроніка.** При вулиці Сапіги ч. 53 викрито в домі Марії Р. тайний дім розпусти. — В кінотеатрі „Палас" кишенькові злодії вкрали в д-ра Премінгера портфель із більшою сумою грошей. — При вул. Клепарівській ч. 3.

намагався скінчити життя самогубством Григорій Врубель, якого в безнадійнім стані відвезено до лічниці. — При вул. Казимирівській ч. 35 пропала без сліду 13-літня Олена Кілис. — Так само при вул. Зеленій ч. 89, пропала 8-літня дівчина Бронислава Шала.

— **Зміни в польській поліції.** Міністерство внутр. справ і Головна Команда Поліції у Варшаві ухвалили важні зміни в поліційнім корпусі на теренах Сх. Галичини, а головно у Львові: теперішний командант поліції у Львові Респондек буде перенесений до воєвідської команди у Львові, а на його місце назначений надкомісар Траленовський з Конгресівки. Заступником команданта міста Львова іменований комісар Сендзімір, а керовництво V. комісаріяту обиимає комісар Гребенюк. Керовництво VIII. комісаріяту на головній стації матиме комісар Унгар із Варшави. Надкомісар Решинський перенесений до Товмача. Також у поліції інших міст нашого краю проектуються важні зміни.

— **Статистика польської армії.** „Дзеннік Людови“ з дня 1. XI. ц. р. містить статистику польської армії. Польська армія має 17.905 офіцерів, між якими є 36 генералів дивізійних, 81 генералів бригади, 476 полковників, 875 підполковників, 2468 майорів, 5.900 капітанів, 6.550 поручників і 1417 підпоручників. Підофіцерів в польськім війську 32.500, а вся ця кількість офіцерів та підофіцерів обчислена для контингенту рядовиків у числі 210.966 осіб. Армія поділена на 30 дивізій, а кошти вдержання тої армії виносять 837,216.226 зол. в цьому році, цебто 25 міліонів більше, як минулого року.

— **Франц Верфель перейшов на католицизм.** Жидівська Агенція Телеграфічна повідомляє, що відомий німецький письменник, Франц Верфель покинув юдаїзм і перейшов на католицьку релігію, про що цей письменник повідомив жидівську громаду окремим листом. До речі треба згадати, що Франц Верфель це найбільший сучасний німецький письменник зпоміж тих поетів німців, що є горожанами Чехословаччини і що недавно чехословацький уряд уділив цьому письменникові державну премію в сумі 10.000 чеських корон. Франц Верфель вже від давна цікавився релігійними проблемами і написав повість „Barbara, oder die Heilige“ в якій торкається проблеми святости.

— **Антирелігійний фільм.** Радянські фабрики фільмів приготовляють новий фільм „Опюм“, який має тенденцію антирелігійної пропаганди. В цьому фільмі ціла акція буде доказом, що релігія це опюм для пролетаріяту, а цілий ряд сцен того фільму представляє духовенство як ворогів революції та народу. Між героями того фільму зображено і патріярха Тихона та багато інших визначних осіб з духовенства, що нечебто стояли на чолі антибільшовицького руху. Цілий фільм буде ілюстрацією до слів Карла Маркса: „Релігія, то опюм для народу“.

— **Самовбивство на біржі.** В будинку будапештенської біржі повісився богатий купець Бернард Рехніцер. Слідство виявило, що цей купець утратив на біржі майже ціле своє майно і з розпуки підняв на себе руку. Ця справа викликала в Будапешті велику сензацію, бо Бернард Рехніцер був дуже популярною особою в столиці Мадярщини.

— **Фабрика фальшивих грошей в Лодзі.** В Катовицях арештовано кілька осіб за фальшування польських грошей, а слідство виявило, що арештовані особи мають свою фабрику грошей у Лодзі. В тім же місті при ревізії в домах арештованих найдено форми для відливу грошей та великі суми готової валюти.

— **Скок із хмародера.** Новойорський банкир Р. Росс скочив із 43. поверха хмародера і впав на вулицю так розшматований, що з його тіла зібрано тільки окрівавлені останки. Нюйорська преса подає, що причиною самовбивства того банкира була важка втрата на біржі підчас останньої біржевої катастрофи.

— **Памятник для першого курця тютюну.** Управа еспанського тютюневого монополю постановила поставити памятник першому курцеві тютюну Родрігові де Ерез, який після відкриття Америки Колюмбом виїхав за океан і привіз перший транспорт тютюну та був першим европейцем, що закурив собі люльку. Цей памятник має бути станути в рідній місточку першого курця, в Еймонті. Коли Родріг де Ерез вперше закурив собі у своїм місті, то населення так було обурене цим фактом, що посипались доноси до інквізиції і першому курцеві грозила кара смерти на кострі. Але обвинувачений курець переконав своїх земляків, що між товаришами Колюмба є багато осіб, що курять так само, як він і йому даровано його вину.

— **Ріжні вісти.** У Гдині будується фабрика автомобілів Форда, яка буде обслуговувати Польщу та балтійські держави. — На університеті у Вильні утворено окрему катедру литовської мови та історії Литви. Викладає проф. Зайончковський. — У Варшаві арештовано комуніста Фрідмана за те, що перед будинком тюрми вивісив на телеграфічнім стовпі червоний прапор. — В Лодзі невідомі особи напали на редакцію „Ґлосу Поранного“ і стріляли через вікна до редакторів. Правдоподібно напад має характер партійних порахунків. — У Вильні засуджено на кару смерти через повішення 19-літнього Адама Колесника за вбивство своєї мачухи та її дітей. — Дня 4. XI. у Тернополі відбудеться зїзд старостів тернопільського воєвідства. — На віденськім університеті повторились студентські заворушення, а в торговельній академії прийшло до кріважої бійки між німецькими націоналістами і жидами. — Австралійський дослідник Доґлес Мевсон вибрався в нову подорож на південний бігун, взявши зі собою радіоапарат, яким буде удержувати контакт із Европою.

З театру.

ТЕАТР ІМ. ТОБІЛЕВИЧА: *„МИШ ЦЕРКОВНА“*, песа Фодори. — *„ЦИГАНСЬКЕ КОХАННЯ“*, — оперета Ф. Леґара.

Горячковий пульс сучасного великого міста, перегони у здобуванні шматка хліба, радість праці, а на цьому тлі наївна постать „Церковної миші“ — Зузі Сакс, що вірно держиться системи Ґабельсберґа і тільки при помочі неї здобуває собі особисте щастя, — це сюжет, що приступом бере глядача і запевнює песі небувалий успіх. Є в ній дещо філістерства, міщанського сентименту, вражає, може, віновий похід до життя, але жах праці, що пронизує усю песу затирає усі недостачі і викликує прегарну картину.

Песа, грана з чималим успіхом у минулому сезоні, наново увійшла у репертуар у новій постановці Блавацького. Вистава цеї песи і в цій постанові є одним з поважних успіхів театру, а зокрема режісерської праці п. Блавацького, що своєю умілою рукою надав цілому образові більш послідовности, виразности, експресії і опрацювавши аж до нюансів поодинокі креації, — умів повязати їх в органічну цілість. Тяжко теж уявити собі кращу обсаду. В ролі Зузі Сакс — Ленська, в ролі Ольги Фрай — Кривіцька, Боровик — як барон Ульріх, Блавацький як Шіпцель, Нікітин у ролі Франка, Базилевич як граф Штерґайм. При оцінці гри поодиноких артистів, треба би вжити багато суперлятивів. Вважаю, що це зайве. Самі прізвища артистів говорять за себе.

З неменшим успіхом пройшла премієра оперети Ф. Леґара: „Циганське кохання“. Ця стара, з дуже гарною музикою оперета дала нагоду пописатись трьом парам: Костів і Базилевичові, Голіцинській і Блавацькому, Ленській і Нікітинові. Найбільше признання здобула собі п. Голіцинська в ролі Ільони. Своєю темпераментною і доброю грою, милим голосом, чарівною появою і тоалетами, які з певністю були предметом заздрощів усіх жінок зпосеред глядачів, — вибивалась у кожній дії на перше місце. Імпонував своєю видержаною, повною дискреції, позбавленою всякого шаржу грою — п. Блавацький в ролі Драґотіна. Залишили незатерте враження п. Ленська і Нікітин, як Йолина і Каєтан, що кожним своїм виступом вносили на сцену незвичайно багато життя і викликували гураґани сміху. П. Костів як Соріно, співала без закиду свою тяжку партію. У самій грі видно у неї деякий поступ. П. Базилевич у ролі Йожі був дуже симпатичний. Гарний голос, мила поява, тільки у грі, в деяких місцях, за мало темпераменту. Дуже добре грав п. Паздрій як Міґаль, бездоганно відспівав партію Йонеля п. Даньчак, знамениту сильвету дав п. Боровик в епізодичній ролі Мошу.

Малі недомагання в деяких місцях, не скрізь рівне темпо акції, спеціяльно в I. дії, брак дійсно мадярського темпераменту ратували добрі хори, старанні декорації, примітивні, але уміло виведені танки й еволюції. Цілість викликувала незвичайно гарне враження. Друга вистава оперети пройшла куди краще, бо й артисти грали з більшою певністю і темпо акції було значно живіше. Оперета з певністю задержиться довший час у репертуарі театру.

Емка.

ТЕАТР РЕВІЇ „ҐОНҐ“ У ЛЬВОВІ.

11 артисток і 7 артистів, не рахуючи конферансієрів і аранжерів. Кільки добрих скечів: любощі вапрали, той самий любовний текст у двох випадках, як заробити на поличниву, а головно планетарна система розяснена виком на тлі актуальної парламентарної. Між симпатичними ґерльсами добрий ґімнастик і знаменита карикатурна танцюристка. Гарний російський танок у барвистих одягах. Бурею оплесків і сміху заглушували артистку — завтра вже будемо всі напевно знати її прізвище — що пародіювала Ордонівну з „Кві про Кво“ з неймовірною вірністю.

Чого бракувало всій цій симпатичній братії? Безпосереднього контакту з публикою і свіжих дотепів. Добрий дотеп поширюється швидше як вістка через радіо і заки його скажуть зі сцени, ми вже чули його тричі приватно. Крім цього його ефект залежить часто від знання авдиторії. Без контакту з цею авдиторією не можна викресати ні іскри гумору ні необхідної атмосфери, яка його приймала би. Побачимо, чи це вдасться новому театрикові!

М. Р.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 2. листопада, год. 7·30 веч. „Сила призначення" (Дешевий Тиждень 50% знижки).

Неділя, 3. листопада, год. 3·30 попол. „Це можеш розказувати своїй бабці".

Неділя, 3-го листопада, год. 7·30 веч. „Це можеш розказувати своїй бабці".

Малий Міський Театр:

Субота, 2. листопада, год. 7·30 веч. „Процес Мері Деґен".

Неділя, 3-го листопада, год. 3·30 попол. „Процес Мері Деґен".

Неділя, 3-го листопада, год. 7·30 веч. „Процес Мері Деґен".

Театр ревії „Гонг" — в салі кіна „Кольосей":

Субота, 2. листопада: ревія „Їзда до Львова". — Дві вистави: 1-ша в годині 7·30 веч., 2-га в год. 9·30 веч.

Кіна.

Аполльо: Любов кн. Сергія.

Касіно: Чортиня з Тріполісу (Альф. Фрідлянд, Ліяна Гейд.)

Кольосей: Доброволець. Три комедії.

Лев: Під прапором кохання.

Марусенька: Грішниця без гріху (Мельодія мадярської пушти).

Оаза: Підземні люди.

Палас: Звукова фільма „Чотири чорти" (Джанет Ґейнор).

Пан: Жінка з більшовицького раю (Ольга Чехова).

Пасаж: Клюб „Чорної Руки" (Уіліям Деснонд). Тиждень Пате і Ґомонта. Ам. комедія.

Стилеве: Я хочу жінки! Чоловік без шлюбу (Редж. Дені).

Фатаморгана: Що любить жінка?

Химера: Гроші (Ем. Золі).

Утіха: Завойовник сердець (Мозжухин).

Програма радіо.

Субота 2. XI. 1929.

Варшава (1411,7). 12·05 Музика грамофонових плит.

Краків (312,8). 17·00 Трансмісія з Вильна.

Познань (334,8). 19·30 Орхестра мандолїністів.

Катовиці (408,7). 12·05 Ґрамофонові плити.

Вильно (385) 19·00 Актуальна читанка.

Гельсінгфорс (221,4) 20·00 Спів.

Бресляв (253) 19·10 Німецькі народні пісні.

Ляйпціґ (259) 16·30 Концерт радіоорхестри.

Братислава (279) 12·30 Орхестровий концерт.

Талін (296) 19·00 Популярний концерт.

Брно (341,7) 19·05 Опереткова музика.

Льондон (356,3) 20·30 Пісні Ліста та інші.

Штутгарт (360) 11·15 Католицьке богослуження.

Гамбург (372). 16·30 Музичні анекдоти.

Франкфурт (390). 16·50 Музика з Штутгарту.

Берн (403). 20·00 Симфонічний концерт.

Берлін (418). 19·00 Вечір музики і рецитацій.

Стокгольм (436) 18·30 Селянська орхестра.

Лянгенберг (473) 13·05 Органовий рецитал.

Прага (487) 21·35 Фортепяновий рецитал.

Мілано (501). 12·30 Легка музика.

Брюссель (509) 11·15 Концерт оркестра Йоса.

Відень (516,3). 20·05 Концерт віденської орхестри.

Рига (525) 20·03 Веселий вечір.

Мюнхен (533). 19·30 Концерт солістів.

Москва (825). 19·00 Концерт симфонічний.

Ковно (1935) 21·00 Танкова музика.

Ленінград (1000). 12·00 Робітничий концерт.

Харків (1304). 19·00 Російський концерт.

Париж (1725) 21·30 Пісоньки.

Неділя 3. XI. 1929.

Варшава (1411,7) 17·40 Італійська музика.

Краків (312,8) 21·15 Концерт із Познаня.

Познань (334,8). 17·45 Авдиція для дітей.

Катовиці (408,7) 16·20 Популярний концерт.

Вильно (385) 19·00 Виденська зазуля.

Гельсінгфорс (221,4) 10·55 Концерт солістів.

Бресляв (253) 9·30 Євангелицьке богослуження.

Ляйпціґ (259) 19·00 Фляманські пісні.

Братислава (279) 12·00 Орхестровий концерт.

Талін (296) 19·30 Популярний концерт.

Брно (341,7) 19·00 Увертури Ваґнера.

Льондон (356,3) 15·30 Військова орхестра.

Штутгарт (360) 17·00 Трансмісія з Франкфурту.

Гамбург (372) 13·05 Недільний радіоконцерт.

Франкфурт (390) 19·30 „Кармен".

Берн (403) 10·00 „Помста лилика" Штравса.

Берлін (418) 14.20 Фортепянове тріо.

Стокгольм (436) 21·10 Давна танкова музика.

Рим (441) 13·00 Радіоквінтет.

Лянгенберг (473) 12·00 Хор.

Прага (487) 19·00 Популярна музика.

Мілано (501). 16·00 Комедія.

Брюссель (509) 21·15 Спеціяльний концерт.

Відень (516,3). 20·15 „Корневільські дзвони".

Рига (525) 20·03 Французькі композитори.

Мюнхен (533) 18·05 „Льогенгрін".

Будапешт (550). 17·15 Концерт міської орхестри.

Москва (825) 15·30 Чайківський і Шуман.

Ковно (1935) 19·30 Музика і пісні.

Ленінград (1000) 10·10 Музичний поранок.

Харків (1304) 17·30 Музика для села.

Париж (1725). 21·30 Легка музика.

---

†

Д-Р ЯРОСЛАВ

ТЕЛІШЕВСЬКИЙ

б. старшина У. Г. А.

погиб трагічною смертю дня 30. X. 1929 р. в 31 році життя.

Опечалені родичі і свояки, запрошують всіх знайомих і товаришів Покійного на похорони, які відбудуться дня 2-го листопада 1929 р. в год. 3-ій пополудні з дому жалоби при вул. Шептицьких 40 на Янівський цвинтар. РІДНЯ.

Львів, дня 31 жовтня 1929.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Виділ Тов. Бандурист повідомляє членів і тих, що бажають стати членами, що 1-ша проба відбудеться в понеділок 4. XI 1929 в малій салі Муз. Інституту, вул. Шашкевича ч. 5. точно о год. 8. вечером під дириґентурою п. проф. Б. Вахнянина. 807 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

МОДНІ бранзолєтки, також іншу біжутерію поручає дешево Домбровскі-Розважевскі, Львів. (Готель Жоржа), Тел. 27—29. 619 7—?

НОВОВІДКРИТА ТКАЛЬНЯ І МАҐАЗИН МАНУФАКТУРИ

„ГОСПОДАР" **ЛЬВІВ, вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 101.**

під управою ІВАНА ЗАВАДКИ

поручає **за готівку** по найнижчих цінах

всілякі **полотна** **зефіри** **всипи-дими** **ручники - обруси** **сінники** **бархани** **цайґи**

або **міняє** найбільш совісно селянську мануфактуру —

за всіляке волокно — лен, коноплі, клочча, пряжу і т. п. 794 1—1

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх.** Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 618 13

КУРС співу хорального і дяківського для найбідніших від дня 1. грудня отвирає і приймає зголошення гр. кат. Уряд парохіяльний в Лісниках п. Бережани. 803 2—2

ПАРОВИЙ БРОВАР У КАЛУШІ поручає свої знамениті вироби пива: експортове, дубельтове, чорне у фляшках і бочках по цінах умірковання. Заряд бровару. 1996 23—?

ФУТРА оказійно продає і приймає до комісової продажі „Універсум". Комісова складниця Львів, Пасаж Міколяша. 785 3—20

ІНТЕЛІҐЕНТНІ, енерґійні пані і панове отримають сталий високий заробок при продажі медичних апаратів. — Зголошуватись Львів, вул. Коцюба ч. 4/II. год. 9—1 і 3—5. 798 2—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

438 **Пересвітлення Рентґеном.** 45—?

Спеціяліст скірних, венеричних

797 **недуг і косметики** 1—1

д-р РОМАН ДОЛЬНИЦЬКИЙ

орд. від 3—6 попол., вул. Глибока 16 партер. — Кварцева лямпа. Діятермія

Спеціяліст венеричних шкірних недуг і косметики

Др. І. Мунд Д. сек. шп. від. і львів. орд. від 8—9 і 2—5, в неділі від 9—1 **Львів, Ясинка 1,** ріг Пілсудського (Панської) Телеф. 48-01. —

595 **Лічення жиляків.** 6—?

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів пльомбування й виймання зубів, без болю Штучні зуби в каучку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Полекші в сплатах. Тел. 65—73.

Толочу десені на плюшевих плащах

чищу, чорню, відсвіжую, перерабляю

М. ВОЛЯНСЬКА

ЛЬВІВ, вул. Собіського, ч. 12.

740 Тел. 17—04. 3—?

Присилайте передплату!

DEUTZ

МОТОРИ **-ДІЄЛЯ без компресора, газові, бензинові і т. д.** 792 a 1—4

моторові льокомотиви, льокомобілі, помпи, компресори, вальці до доріг і т. д. а також усілякі фабрикати Ф-ми **HUMBOLDT KÖLN-KALK**

доставляє:

„DEUTZ-HUMBOLDT" **Інж. Альойзій ШАХЕРЛЬ** **Львів** вул. Романовича 1. Телефон 6—72

На замовлення готові

Футра

і перерібки — поручає Ф-ма

Ф. і И. ЛЮБЕЛЬСЬКІ

ЛЬВІВ, Рутовського 5. Тел. 48—70

561 **40 літ істнує.** 7—10

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА

Кімната до снідань, Торговля делікатесів і Ресторан під фірмою

„ГОВЕРЛЯ"

у Львові, вул. Руська, ч. 16.

784 **Телефон 75—92.** 2—?

одержала по довгих очікуваннях дозвіл дня 19. жовтня 1929 р. на продажу **горівок і лікерів** всякого роду. — Поручає як передше снідання, обіди й вечері. — **ПИВО** пільзненське і живецьке — також **ВИНА І МЕДИ.**

НА ПОВНЕ ДОВІРЯ

ПРИ КУПНІ

ФУТРА

ЗАСЛУГУЄ ФІРМА

К. ЦВИНАР

ЛЬВІВ, РУСЬКА 18

КРИВА 10

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.